

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 40. broj

1. listopada 2026.

cijena 300 Ft

CroTour 2026.

4. i 5. stranica

U Mariazellu

8. stranica

Okupljanje u Potonji

9. stranica

II. Glumački kamp

10. stranica

Slamka spasa

Pitanje opstanka i rada nacionalnih manjina nikad nije bilo jednostavno. Ako zajednica želi organizirati kvalitetan program, dovesti vrhunske izvođače, jednostavno okupiti veći dio svojih sunarodnjaka, prirediti međunarodne programe, kampove, usavršavanja, znanstvene skupove ili izdati neko izdanje, moramo biti iskreni i priznati da su ključna financijska sredstva. Entuzijazam je pokretač, ali bez stabilne financijske potpore često i najbolje ideje teško opstaju.

Srećom, živimo u vremenu u kojem Europska unija prepoznaje važnost regionalnog razvoja i očuvanja nacionalnog identiteta. Pogranične regije u tom su smislu u povoljnom položaju i upravo na tom području najjasnije se vidi koliko je važno da fizičke i administrativne granice nestaju. Kad granica nema, otvara se prostor za stalnu komunikaciju sa stanovnicima matične domovine, što je možda i jedina stvarna mogućnost za očuvanje hrvatskog jezika. Prekogranični programi za suradnju kao što su IPA ili Interreg prilika su za suradnju i povezivanje jer omogućuju pripadnicima hrvatske zajednice da aktivno sudjeluju u zajedničkim programima. Za Hrvate u Mađarskoj ti su programi slamka spasa za očuvanje hrvatskog jezika, a njime i identiteta. Oni omogućuju prenošenje živog jezika – kad lokalne samouprave, udruge i škole s jedne i druge strane granice sjednu za isti stol, najčešće komuniciraju na hrvatskom jeziku, a tako je i kad se posjećuju i kad veze ostanu dugo nakon što se materijalna potpora potroši.

Programi poput Interrega predstavljaju ono najbolje: da granice koje su stoljećima dijelile narode i izazivale sukobe danas mogu postati mjesta susreta i zajedničke budućnosti. S njima pripadnici hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj osjećaju pripadnost cjelokupnom hrvatskom narodu. Srećom, postoje projekti u koje je uključena hrvatska zajednica, međutim manjinske organizacije rijetko su nositelji projekata zbog slabih financijskih i ljudskih resursa. Kad bi se ti uvjeti popravili i kad bi dobili odgovarajuću potporu, nastali bi programi u kojima bi se u još širem krugu rabio hrvatski jezik i dodatno jačao hrvatski identitet.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Nitko ne bi smio imati osjećaj da o njegovu projektu odlučuju osobne veze, politička bliskost ili pripadnost određenom krugu.”

Pitanje financiranja nacionalnih manjina u Mađarskoj posljednjih se godina uglavnom promatra preko iznosa koji se izdvajaju iz državnog proračuna. No možda je još važnije pitanje kako se taj novac raspoređuje i prema kojim kriterijima pojedine organizacije dobivaju potporu, a druge ostaju bez nje.

Dokumentacija o natječajima za potpore nacionalnim manjinama, koja je nakon ukidanja tajnosti postala dostupna, otvara upravo takva pitanja.

Grčki glasnogovornik u Mađarskom parlamentu, koji je tražio podatke i napravio analizu natječaja Fonda „Gábor Bethlen”, piše: „Prema dostupnoj dokumentaciji i analiziranim podacima u 2026. godini Ured premijera izmijenio je prijedloge za više od 300 natječaja u ukupnoj vrijednosti većoj od 40 milijuna forinti. Nije riječ samo o preraspodjeli unutar pojedinih manjina. Dio sredstava oduziman je organizacijama jedne nacionalne manjine i dodjeljivan organizacijama druge. U pojedinim slučajevima riječ je o desetcima prijava.”

Tu više nije riječ samo o tome je li neka udruga dobila nekoliko desetaka tisuća forinti više ili manje. Riječ je o povjerenju u sustav.

Ako postoje jasni kriteriji, onda nije problem objasniti zašto je jedna prijava dobila potporu, a druga nije. No ako se odluke donose prema kriterijima koji javnosti nisu poznati, otvara se prostor za sumnju u političko odlučivanje. A manjinske zajednice takav prostor sebi teško mogu priuštiti.

One su male, međusobno se poznaju i njihovi su predstavnici često istodobno članovi različitih institucija, samouprava i organizacija. Upravo zato sustav financiranja mora biti još transparentniji, a ne manje transparentan. Nitko ne bi smio imati osjećaj da o njegovu projektu odlučuju osobne veze, politička bliskost ili pripadnost određenom krugu.

Posebno je važno pitanje uloge parlamentarnih glasnogovornika nacionalnih manjina. Njihova je zadaća zastupati inte-

rese zajednice u parlamentu, a ne sudjelovati u raspodjeli novca organizacijama koje predstavljaju tu zajednicu. Što sustav jasnije odvoji političko zastupanje od odlučivanja o potporama, to će biti veće povjerenje u njega.

Novac namijenjen nacionalnim manjinama nije ničiji privatni novac. To je javni novac namijenjen očuvanju jezika, kulture, obrazovanja i društvenog života zajednica koje su dio mađarskoga društva. Zato bi kriterij trebao biti jednostavan: kvaliteta programa, opravdanost troškova i korist za zajednicu – jednako za sve.

I možda je upravo sada prilika da se sustav preispita. Ne zato da bi se nekomu nešto oduzelo, nego da bi svi znali zašto je netko nešto dobio.

Jer transparentnost nije povlastica većine ni manjine. Ona je temelj povjerenja. A ako želimo da manjinske zajednice budu demokratske, odgovorne i sposobne razvijati se, onda taj standard moramo tražiti i kad bi njegova primjena mogla biti neugodna – čak i kad je riječ o ljudima i institucijama koje su nam politički ili osobno bliske.

Posebno je osjetljivo kad se sredstva ne preraspodjeljuju samo unutar jedne manjine, nego između različitih nacionalnih zajednica. Tad više nije riječ samo o tome je li jedna udruga dobila manje ili više novca, nego o odnosu države prema pojedinim manjinama.

Ako jednoj zajednici sredstva rastu, a drugoj se smanjuju ili ukidaju, takva odluka mora biti provjerljiva, obrazložena i jednako primjenjiva na sve. U protivnom se stvara osjećaj da u sustavu nisu svi jednako vrijedni.

A upravo je to ono što manjinska politika ne smije proizvoditi. Ne bi smjelo biti ‘našima više, drugima manje’ niti bi visina potpore smjela ovisiti o političkoj bliskosti, utjecaju ili osobnim vezama s onima koji odlučuju. Javne potpore trebale bi služiti razvoju svih manjinskih zajednica, a ne stvaranju novih ovisnosti i privilegija.

Branka Pavić Blažetin

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

AKTUALNO

Usavršavanje za srednjoškolske profesore

U organizaciji Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra u pečuškom Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleža 3. rujna održano je a usavršavanje za srednjoškolske profesore. Dvadesetak sudionika iz dviju dvojezičnih hrvatskih gimnazija u Mađarskoj, HOŠIG-a i Krleže pozdravila je ravnateljica Centra Zsanett Vörös, a na samom početku poželjevši uspješan rad obratio im se i predsjednik HDS-a Ivan Guban.

Zsanett Vörös

Održana su tri zanimljiva predavanja. Tomislav Dovranić, profesor povijesti i geografije (Gimnazija Sisak) izlagao je na temu naslova „Metodika u nastavi povijesti i geografije, iskustva“, lektorica i profesorica hrvatskoga jezika i književnosti Morana Plavac (Visoka škola József Eötvös, Baja) govorila je na temu „Jačanje komunikacijskih vještina u poučavanju jezika“, a ravnateljica Janja Živković Mandić (Obrazovni centar „Miroslav Krleža“) izlagala je na temu „Digitalna iskustva u nastavi na daljinu“. Nakon predavanja slijedila je rasprava o narodnosnim udžbenicima, a potom obilazak nove zgrade Obrazovnog centra „Miroslav Krleža“.

Ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös smatra iznimno važnim usavršavanja hrvatskih pedagoga u Mađarskoj, kako bi konzultirali te upoznali nova i razmijenili najnovija metodička iskustva na primjerima dobrih praksi. Stoga je potrebno intenziviranje suradnje i između dviju spomenutih gimnazija, a u interesu većeg cilja izobrazbe budućih hrvatskih intelektualaca.

Tomislav Dovranić u svom predavanju naglasio je kako je temeljni cilj i najvažniji dio nastavnog sata motivacija učenika i kreativnost nastavnika. Podvukao je nekoliko ideja za motivaciju učenika, kao što je upućivanje učenika na rad na izvorima te istaknuo nekoliko primjera za projekte kojima se mogu dodatno motivirati učenici: seminarski radovi i PP prezentacije, izrada rodoslovnog stabla, izrada video materijala... Pokazao je i nekoliko video zapisa koje su za sat povijesti načinili njegovi učenici.

Morana Plavac je pak na temelju iskustava rada sa studentima predočila niz modela koji su u službi jačanja komunikacijskih vještina, dok je Janja Živković Mandić sa slušateljstvom podijelila svoja metodička iskustva iz razdoblja nastave na daljinu, s posebnim osvrtom na digitalne alate kojima se nastava hrvatskoga jezika u takozvanom nultom gimnazijskom

Janja Živković Mandić

Tomislav Dovranić

razredu može učiniti zanimljivijom. S kolegama je podijelila i niz mrežnih stranica koje im mogu biti od koristi pri izradi digitalnih zadaća za učenike, te naglasila kako je preko platforme Zoom uspješno održavala „žive sate“ i za vrijeme nastave na daljinu.

Govoreći o digitalnim površinama koje mogu biti od koristi u nastavi svrstala ih je u dvije skupine: platforme zasnovane na igri (Kahoot, Socrative, Quizizz...) i aplikacije koje nude podršku učitelju, kao što su primjerice Quizlet, Learning Apps... I sami sudionici usavršavanja poigrali su se malo na ponuđenim digitalnim platformama, iskušavši se u rješavanju zadataka.

Branka Pavić Blažetin

Dio polaznika

Pomurci su otvorenih ruku čekali sudionike CroToura 2026.

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i njezinih institucija – Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ te Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ – uz veliku potporu pomurskih mjesnih hrvatskih samouprava u Pomurju je priređena jedanaesta biciklijada CroTour. Trodnevna manifestacija od 28. do 30. kolovoza okupila je ljubitelje biciklizma iz svih hrvatskih regija u Mađarskoj kako bi se i na taj način jačala povezanost hrvatskih regija. Ovogodišnji CroTour privukao je više od 60 sudionika (točnije 65), među kojima su bili i dužnosnici Hrvata u Mađarskoj: glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić te trećega dana i parlamentarni zastupnik Csaba Lovkó.

U Pomurju je treći put priređena državna biciklijada CroTour. Iako su organizatori već imali iskustva u organizaciji, osiguranje nesmetane vožnje više od šezdeset biciklista u gradu i naseljima te organiziranje smještaja i prehrane zahtijevalo je suradnju s raznim redarstvenim službama, mjesnim vlastima i mnogim drugim partnerima. Pomurski Hrvati, njihove hrvatske samouprave i članovi raznih udruga raširenih su ruku očekivali goste iz raznih hrvatskih regija jer biciklijada zapravo nije bila samo jedno sportsko događanje nego i važna manifestacija za jačanje hrvatskog nacionalnog zajedništva i suradnje regija, kako je to naglasio i predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić.

Mali odmor

U Velikoj Kaniži

„Biciklijada je jedan lijep način upoznavanja hrvatskih naselja i ljudi koji žive u raznim našim regijama. Zapravo se na taj način možemo povezati. To je i prilika da upoznamo mjesne hrvatske zajednice. Znamo da naše mjesne samouprave rade puno, i volonterski rade, mi to vidimo i u ovoj prilici. To treba jako cijeniti“, rekao je predsjednik Balić te dodao kako mu je drago što se upoznao s nekim načelnicima hrvatskih pomurskih naselja koji podupiru hrvatsku priču.

Fotografija za uspomenu

Ovogodišnju rutu državne biciklijade osmislili su članovi Turističke udruge i biciklizma iz Mlinaraca čiji su članovi već više puta sudjelovali u manifestaciji. Predsjednik udruge Stjepan Kőrösi oduševljeno je govorio o organizaciji u drugim regijama te je želio da pomurska ruta sudionicima pruži barem onakav doživljaj kakav je on doživio drugdje. „Ovu rutu kam se ve pelamo tak smo zmislili kaj smo poglednuli kak je prejdi bilo tu pri nas pak smo ve neka drugo zmislili. Tak su i oni koji su već bili pri nas dobili neka novoga od našega kraja. Lani je mlinarački i keresturski biciklistički put bil biciklistički put godine pak smo im to šteli pokazati, al smo i na to pazili kaj puti budu sigurni“, rekao je predsjednik Kőrösi.

U Serdahelu

Biciklijada je krenula s glavnog trga u Velikoj Kaniži, gdje su bicikliste dočekali predsjednica Hrvatske samouprave Velike Kaniže Marija Vargović i zamjenik gradonačelnika Csaba Fodor te počasni konzul Republike Hrvatske dr. Atila Kos. Za sigurnost su se tijekom obilaska grada brinule policija i civilna zaštita. Nakon pomorskoga grada uslijedilo je Sepetnik, gdje su izletnici pogledali zavičajnu

zbirku. U Pustari su se u crkvi svete Ane pomolili za sigurnu vožnju, a u Petribi se upoznali s tamošnjom hrvatskom zajednicom. Zatim su se vozili preko vinograda Šandorice do Mlinaraca, posjetili crkvu Kraljice Svete Krunice te nakon toga vozili do Serdahela. U Serdahelu su posjetili grob pjesnika Stipana Blažetina, upoznali se sa serdahelskom crkvom Presvetog srca Isusova i na kraju dana slušali predavanje Edite Kocsis o utvrdi Novi Zrin.

Na startu

Drugoga dana program se morao prilagoditi kišnom vremenu, pa su tako biciklisti u prijedopodnevnim satima autobusima posjetili hrvatske zajednice u Sumartonu, Mlinarcima i Fičehazu. U Sumartonu su se upoznali s poviješću sela i crkve svetog Martina te posjetili zavičajnu kuću „Naša hiža“. U Mlinarcima im je organizirana prava hrvatska fešta s harmonikašem, gibanicama i drugim tradicionalnim pomurskim poslasticama. Naravno, priče o mlinovima i povijesti sela nisu ni ondje izostale. U Fičehazu su čuli kako se mala hrvatska zajednica bori za očuvanje jezika i kulture te očekuje promjene nakon cestovnog povezivanja s Hrvatskom, odnosno nakon izgradnje novog mosta na rijeci Muri. U tom pogledu glasnogovornik Hrvata Ivan Guban obećao je svoje zalaganje kod nadležnih organa. Poslijepodne vrijeme se razvedrilo na radost biciklista jer, kako su rekli, nisu došli voziti se autobusom, nego biciklom. Tako se u poslijepodnevnim satima

Treba krenuti

vozilo biciklima od Serdahela do Kerestura, gdje su ih čekali članovi DVD-a Kerestur i predstavnici tamošnje hrvatske samouprave. Vatrogasna kola predvodila su ih sve do spomen-parka Novi Zrin, a zatim kroz prekrasan krajolik koji vodi niz tok rijeke Mure do ušća Mure u Dravu. Kod spomen-parka predsjednica Udruge Zrinskih kadeta Anica Kovač održala je kratko predavanje i mali kviz o slavnim djelima Nikole Zrinskog Čakovečkog i o utvrdi. S članovima povijesne postrojbe položeni su vijenci ispred spomenika Novog Zrina. Ruta se nastavila prema Tilošu do ušća Mure i

Prvi dan i početak CroToura

Drave, a prekrasna priroda i pomurska legenda o nesretnoj ljubavi Morice i Drava očarale su izletnike. Povratak do Serdahela bio je pravi izazov biciklistima – trebalo je prevaliti više od 20 kilometara u jednom mahu.

Treći dan bio je posvećen posjetu Bečehelu i Letinji, gdje također djeluju hrvatske samouprave. U Bečehelu su posjetili Aerodrom ultralakih letjelica Mura, a u Letinji park s dvorcem Szapáry. Zatim su krenuli prema Hrvatskoj do prvog naselja, Goričana. Ondje ih je primio župnik Josip Drvoderić i predstavio im crkvu sv. Leonarda, na čijem se oltaru nalazi i kip sv. Ladislava kralja, utemeljitelja Zagrebačke biskupije. Njoj su do 1777. godine pripadala i pomurska hrvatska naselja. Slijedio je još jedan krug oko Šoderice i povratak u glavno mjesto okupljanja – Serdahel.

Šumovit pomurski kraj

Posljednje druženje uz ručak bilo je prilika za izražavanje zahvale organizatorima i svima koji su sudjelovali u priredbi. Tu prekrasnu manifestaciju u kojoj nije bilo samo sporta nego i mnogo hrvatskih kulturnih sadržaja – od pomurske narodne nošnje, kajkavskog narječja, gibanice, mazanice, tamburaša, harmonikaša do pomurskih popevki i povijesti Zrinskih – ne bi bilo bez dragih ljudi koji su se potrudili gostima ponuditi ono najbolje kako bi se osjećali dobro u Pomurju. Državna biciklijada i ovoga je puta povezala Hrvate iz cijele naše zemlje, iz svih regija od Gradišća do Bačke. Sudjelovali su na njoj biciklisti iz Andzabega, Baje, Baškuta, Budimpešte, Čavolja, Dušnoka, Gare, Jánossomorja, Jegerseka, Kemlje, Lébénnya, Mlinaraca, Pečuha, Salante, Santova, Staroga Grada, Šikloša, Udvara i Villánya.

Vjerujem da je biciklijada bila poseban doživljaj i za sudionike i za organizatore. Dok su jedni bili željni upoznati povijest, ljepote i način života pomorskih Hrvata, drugi su s ponosom predstavljali svoju bogatu hrvatsku kulturu.

Beta

Sastanak glasnogovornika narodnosti i predsjednika državnih narodnosnih samouprava

Na poziv Romske državne samouprave 2. rujna održan je sastanak glasnogovornika narodnosti u Mađarskom parlamentu i predsjednika državnih narodnosnih samouprava, odnosno onih koji su se odazvali pozivu. O susretu je na svojem Facebook profilu izvijestio Gregor Gallai, predsjednik Odbora za narodnosti u Mađarskom parlamentu i glasnogovornik Nijemaca u Mađarskoj. Sastanku su se odazvali i predsjednik HDS-a Silvestar Balić i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Gukan. Na sastanku, koji su mnogi ocijenili povijesnim, sudjelovali su predstavnici jedanaest narodnosti, a razgovaralo se i o jačanju zastupanja interesa, izmjenama izbornih pravila, narodnosnom obrazovanju, kulturnoj suradnji te specifičnim društvenim problemima koji se odnose na romsku zajednicu.

„Zajedničko promišljanje i zajednički rad uvijek mnogo znače. Hvala vam na gostoprimstvu i konstruktivnom razgovoru!“, napisao je Gallai nakon sastanka.

U kratkoj videoporuci osvrnuo se i na pitanja koja se odnose na Zakon o pravima narodnosti. Istaknuo je kako – kao i u svakom sustavu, tako i u narodnosnom sustavu i u Zakonu o narodnostima – postoje nedostaci, ali da je ovim susretom učinjen važan korak kako bi predstavnici narodnosti zajednički i složno nastupali u procesu budućih izmjena Zakona o narodnostima.

„Važno je da znamo djelovati zajedno i da zajedno ostvarujemo rezultate“, poručio je Gallai.

Kako je istaknuo, prvi su put uz predstavnike Romske državne samouprave pozvani predsjednici drugih državnih narodnosnih samouprava i glasnogovornici

narodnosti u Mađarskom parlamentu.

Glavna tema sastanka bila su pitanja povezana sa Zakonom o pravima narodnosti, a sudionici su razgovarali o mogućim budućim izmjenama zakonskog okvira i potrebi za zajedničkim djelovanjem narodnosnih predstavnika.

O susretu je na svojem Facebook profilu glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Gukan napisao sljedeće: „Održan je prvi zajednički sastanak parlamentarnih zastupnika i čelnika državnih narodnosnih samouprava 13 priznatih nacionalnih manjina.

Smatram povijesno važnim što smo se prvi put okupili na ovakav način. Iako se položaj i potrebe pojedinih manjinskih zajed-

Sudionici sastanka

nica razlikuju, brojna su pitanja koja su nam zajednička i u kojima možemo biti uspješniji samo zajedničkim djelovanjem.

Vjerujem da je ovaj susret prvi korak prema redovitijem dijalogu i snažnijoj suradnji samouprava i parlamentarnih glasnogovornika.”

Branka Pavić Blažetin

Foto: Magyarországi Romák Országos Önkormányzata (Facebook)

BUDIMPEŠTA – Kako je na svojem Facebooku izvijestio glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Gukan, 2. rujna u Budimpešti je sudjelovao na radnom sastanku u Veleposlanstvu Republike Hrvatske na kojem je veleposlanik RH Mladen Andrić primio i izaslanstvo Osječko-baranjske županije predvođeno županicom Natašom Tramišak.

„U razgovoru smo se osvrnuli na aktualne hrvatsko-mađarske odnose i političke okolnosti u Mađarskoj, kao i na stanje i položaj hrvatske zajednice u Mađarskoj. Razgovarali smo i o mogućnostima daljnjeg razvoja suradnje Osječko-baranjske županije s hrvatskom zajednicom u Mađarskoj, kao i o jačanju institucionalnih i drugih veza s matičnom domovinom“, napisao je Gukan.

Županica Osječko-baranjske županije Nataša Tramišak nakon sastanka je na svojem Facebook profilu istaknula kako je u Budimpešti s veleposlanikom RH Mladenom Andrićem i glasnogovornikom Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivanom Gukanom razgovarala o mogućnostima potpore projektima važnima za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj.

„Putem našeg programa pomoći Hrvatima izvan Hrvatske želimo dodatno osnažiti hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, podržati projekte koji čuvaju naš identitet, jezik i kulturu te snažiti veze između naših ljudi i institucija s obje strane granice“, napisala je Tramišak.

Branka Pavić Blažetin · Foto: Veleposlanstvo RH u Mađarskoj (Facebook)

Zaklada „Za buduću hrvatsku (šokačku) inteligenciju” – kamp u Zadru

Znanje kao ulaganje u budućnost

U Mohaču već više od tri desetljeća djeluje Zaklada „Za buduću hrvatsku (šokačku) inteligenciju”, čiji je cilj pomagati mohačkim Šokcima koji su učenici srednjih i visokih škola te studentima koji su nakon završetka školovanja spremni svojim znanjem doprinijeti prosvjetnom i kulturnom razvoju mohačkih Šokaca i očuvanju njihove samobitnosti. Tu je ideju imao i njezin utemeljitelj, pokojni učitelj Matija Kovačić, koji je 1994. godine pokrenuo tu hrvatsku zakladu u Mohaču.

Zaklada je od samoga početka bila zamišljena kao potpora mladima. Kovačić je tad isticao kako je Zaklada otvorena te izrazio nadu da će joj svojim dobrovoljnim priložima pomoći pojedinci, udruge, klubovi, KUD-ovi i druge pravne osobe kojima je stalo do budućnosti hrvatske zajednice. Zaklada je utemeljena sa sto tisuća forinti glavnice, dok je dodatni prihod donosilo deset hektara zemlje.

O Zakladi danas skrbi sedmeročlani Kuratorij, a na njegovu je čelu dr. sc. Marija Prakatur. Tijekom godina sastav Kuratorija se mijenjao, ali je osnovna ideja ostala ista – ulagati u mlade i njihovo znanje jer upravo oni trebaju biti nositelji budućnosti hrvatske zajednice.

Marljive ruke

„Kad smo prošle godine u suradnji s Muzejom Dorottye Kanizsai održali prvi tečaj hrvatskoga jezika u organizaciji Zaklade, sudionicima smo obećali da ćemo 2026. godine tečaj održati u Republici Hrvatskoj, u Zadru. Puno smo radili kako bismo ostvarili svoje planove i uspjeli smo”, rekla nam je upraviteljica Kuratorija Zaklade dr. sc. Marija Prakatur.

Sudionici su bili smješteni u Studentskom domu u Zadru, a svakoga su prijedepodnevno imali trosatnu nastavu. Hrvatski su jezik učili i usavršavali različitim metodama, a posebna je pozornost posvećena govoru mohačkih Šokaca, njegovim posebnostima te riječima turskoga, njemačkoga i mađarskoga podrijetla. U programu su aktivno sudjelovali i članovi Kuratorija te nedavno diplomirani studenti. U provedbi i održavanju nastave pomagale su i profesorice hrvatskoga jezika iz Mohača Georgina Varga i Adrienn Emmert, koje su svojim iskustvom i znanjem doprinijele uspješnom radu s mladim sudionicima.

Umirovljena pedagoginja i članica Kuratorija Marija Németh održala je zanimljivo predavanje o mohačkoj crnoj keramici, dok je studentica Dora Regős govorila o zemljopisnim nazivima hrvatsko-šokačkoga podrijetla. Članovi Orkestra „Radost” sudionicima su predstavili tradicijska glazbala na kojima sviraju, a Alíz Straub-Rázsics upoznala ih je s vezovima i narodnom nošnjom mohačkih Šokaca.

Kamp nije bio samo škola hrvatskoga jezika. Mladi su upoznali bogatu povijest i sadašnjost Zadra te posjetili Muzej zlata i srebra Zadra u samostanu zadarskih benediktinki, katedralu svete Stošije, Forum, crkvu sv. Donata, Trg pet bunara, Morske orgulje i Pozdrav Suncu. Svakoga je dana bilo vremena i za zajedničko druženje, a poslijepodnevno su provodili na poznatoj gradskoj plaži Kolovare.

Poseban dio programa bilo je i gledanje dokumentarnog filma o životu i radu utemeljitelja Zaklade Matije Kovačića. Na taj je način kamp povezao prošlost i budućnost – sjećanje na čovjeka koji je vjerovao da je ulaganje u obrazovanje mladih najbolji način očuvanja zajednice i generaciju koja će tu ideju jednog dana trebati nastaviti.

„Bio je to nezaboravan boravak u kojem smo uživali svi – i mladi i članovi Kuratorija te njihove obitelji. Iz Zadra smo ponijeli mnogo novoga znanja, nova poznanstva i prijateljstva, ali i nove ideje i planove za razdoblje koje je pred nama”, zaključila je dr. sc. Prakatur.

Možda je upravo u tome i najvažnija vrijednost Zaklade koju je prije više od trideset godina pokrenuo Matija Kovačić. Pomagati mladima ne znači samo pomoći im da završe školovanje nego im dati i znanje, samopouzdanje i osjećaj pripadnosti kako bi se jednoga dana mogli vratiti svojoj zajednici i u nju ugraditi ono što su naučili.

Branka Pavić Blažetin · Foto: Organizatori

Marija Prakatur s učenicima

Jedan od lijepih primjera takva djelovanja bio je ovogodišnji kamp održan od 10. do 14. kolovoza u Zadru. Osamnaest mladih Hrvata iz Mohača s članovima Kuratorija provelo je pet dana u učenju hrvatskoga jezika, ali i njegovoj svakodnevnoj primjeni – na ulici, u muzeju, trgovini, na izletima i u međusobnom razgovoru.

Gradišćanski Hrvati ponovno zajedno u Mariazellu – hodočašće s Putujućom Marijom

I ove su se godine gradišćanski Hrvati okupili u Mariazellu na tradicionalnom hodočašću s Putujućom Marijom, koje već desetljećima povezuje hrvatske vjernike iz različitih krajeva Gradišća.

Hodočasnici su s Putujućom Marijom 29. kolovoza stigli u Mariazell, gdje ih je u bazilici svečano dočekaio i blagoslovio superior. Nakon toga uslijedila je sveta misa, a potom i procesija kroz Mariazell. Svetu misu predvodio je p. Anijan Mogyorósi, OSB, dok je za liturgijsko pjevanje bio zadužen kantor David Prior. U glazbenom i liturgijskom dijelu sudjelovali su i tamburaši i pjevači iz Hrvatskog Židana. Na početku mise goste je pozdravila dr. Krisztina Glavanić.

Moritz Krenn na orguljama, dok su pjevanjem pridonijeli pjevači i tamburaši iz Hrvatskoga Židana te pjevači župe Nova Gora.

Nakon litanije uslijedio je jedan od najdirljivijih trenutaka ovogodišnjega hodočašća – predaja Putujuće Gospe iz Hrvatskog Židana župi Nova Gora.

U tom je trenutku Mirjana Steiner održala svečan, iskren i nadasve dirljiv govor u kojemu je podijelila svoja iskustva i dojmove iz vremena koje je Putujuća Gospa provela u Hrvatskom Židanu. S puno emocija ohrabrila je vjernike Nove Gore istaknuvši kako je pred njima velika i odgovorna zadaća, ali i da će uz prisutnost i zaštitu Putujuće Gospe sve biti dobro.

Putujuća Gospa tako nastavlja svoj put među gradišćanskim Hrvatima povezujući generacije, mjesta i župe te podsjećajući nas da je zajedništvo naša velika snaga.

Andraš Kovač

Bazilika je bila ispunjena do posljednjeg mjesta, a brojni su vjernici i stajali kako bi mogli sudjelovati u misnom slavlju. Posebno je domljiva bila večernja procesija. U tišini i mraku, dok je mnoštvo vjernika sa zapaljenim svijećama prolazilo ulicama Mariazella, prizor je bio zaista prekrasan.

U nedjelju 30. kolovoza hodočašće se nastavilo svečanom svetom misom u 10 sati. Glavni celebrant bio je mons. dr. Egidije Živković, a kantor je ponovno bio David Prior. Na početku mise dr. Krisztina Glavanić ponovno je pozdravila goste. U liturgiji su s pjesmama i čitanjima sudjelovali članovi župe Nova Gora.

U svojoj je propovijedi mons. dr. Egidije Živković posebno govorio o povezujućoj snazi Putujuće Marije. Istaknuo je kako Putujuća Marija već desetljećima povezuje i okuplja gradišćanske Hrvate te čuva svijest o zajedništvu i pripadnosti hrvatskom narodu. To se i ovoga puta jasno pokazalo – Mariazell je okupio velik broj vjernika iz različitih krajeva koji su zajedno molili, pjevali i svjedočili svoje zajedništvo.

U 14 sati uslijedila je litanija koju je predvodio vlč. Marko Zdravec. U glazbenom su dijelu sudjelovali David Prior, Balázs Orbán i

TRENUTAK ZA PJESMU

Hodočasnik

*Hodom častit Tebe kada prašnim putem kročim
Kad razmišljam kojim ciljem poslan sam u svijet
Nakon toliko padova i posrtanja tek ja sada vidim
Život je tu puni mi pluća i da još ne smijem umrijet*

*Korak po korak štap u ruci pomaže i pokazuje put
Put pun svega što te čeka s križem na leđima svojim
Prihvatit sve jer ti si uz mene malo se odmorim uzput
I bilo što me snađe s tobom u vjeri ničeg se ne bojim*

*Hodočasnik pod zvijezdama koje stalno pokazuju smjer
Hodočasnik sa zvijezdama i ne odustat makar je i zvijer
Čuva svoje i ne da a poslan si da mirnim putem dobiš
Zapisano u zvijezdama davno prije neg se na ov svijet rodiš*

Franjo Pajrić

Okupljanje u Potonji

U povodu blagdana Velike Gospe u Potonji je 15. kolovoza u organizaciji Mjesne samouprave Potonje i Hrvatske samouprave Potonje održan Dan sela. Bila je to ujedno Hrvatska bučura te obilježavanje crkvenog blagdana i obljetnice posvećenja mjesne crkve.

Sveta misa na hrvatskom jeziku

Nakon okupljanja mještana i dočeka gostiju u mjesnoj katoličkoj crkvi služena je sveta misa na hrvatskom jeziku. Svetu misu predvodio je martinački župnik vlč. Ilija Čuzdi, koji je u propovijedi govorio i o životu i zajedništvu Potonjana. Nakon misnog slavlja uslijedio je prigodni agape uz bogatu gastronomsku ponudu, a potom i kulturni program na otvorenom u dvorištu mjesnog doma kulture i knjižnice.

Nazočne su pozdravili načelnik Potonje Tamás Reisz i predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić.

Okupljene je pozdravio predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić

Bogata kulturna i zabavna večer

U kulturnom programu nastupili su združeni KUD-ovi „Podravina” iz Barče i „Drava” iz Lukovića, a potom i Tamburaški sastav „Misija”, koji je ujedno bio prateći orkestar folklornim skupinama. Tamburaška glazba i ples nastavili su se na otvorenom, a večer je protekla u druženju mještana i gostiju sve do kasnih noćnih sati uz glazbu i ples te nastup Orkestra „Gigantić”.

Brojni su mještani dali svoj doprinos izgradnji, bilo svojim radom ili materijalnim priložima, a pomogli su i stanovnici okolnih sela. Crkva je podignuta u rekordno kratkom vremenu. Postavljen je križ na crkveni toranj i nabavljena zvona, a crkva je posvećena 4. lipnja 1939. godine.

Sačuvana do danas

Crkva je prvi put temeljitije obnovljena 1987. godine. Obnovljenu crkvu blagoslovio je pečuški biskup msgr. Mihály Mayer. Godine 1996. obnovljeno je krovništvo, postavljena ograda i obnovljeno pročelje. O crkvi se i danas kontinuirano skrbi, čuva se i obnavlja kao važan dio vjerskog i kulturnog života Hrvata u Potonji.

Vlč. Ilija Čuzdi

Ovogodišnje okupljanje ponovno je pokazalo koliko su vjera, tradicija, hrvatski jezik i zajedništvo važni za mještane Potonje, ali i za sve one koji se rado vraćaju u to podravsko hrvatsko selo.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Silvestar Balić (Facebook)

Crkva i zvonik

Crkva kao simbol zajedništva

Potonjska crkva posvećena je Velikoj Gospi, a njezin kamen temeljac položen je 29. lipnja 1938. godine. Kako u knjizi „Podravina II (Drávamenti horvát települések II)” piše Jelka Grges, bilo je to vrijeme kad su se Hrvati u Potonji suočavali sa snažnim asimilacijskim pritiscima kojima su se nastojali oduprijeti i očuvati svoj jezik, vjeru i identitet.

Inicijator izgradnje crkve bio je učitelj i ravnatelj potonjske škole Károly Waldfogel.

Bogatstvo...

KUD „Mohač” iz Mohača

II. Glumački kamp na Jadranu za mlade Hrvate iz Mađarske

U organizaciji Hrvatske samouprave Starog Budima – Bekašmeđera od 16. do 21. kolovoza 2026. održan je II. Glumački kamp na Jadranu namijenjen mladim Hrvatima iz Mađarske koji imaju između 15 i 20 godina.

Kamp je, kao i lani, uključivao organiziran prijevoz, puni pansion, smještaj na obali Selca s vlastitom plažom te mnoštvo programa, izleta i radionica isključivo na hrvatskom jeziku. Broj polaznika i ove je godine bio ograničen na 12 kako bi se mogla ostvariti dobra kvaliteta rada. Kamp je namijenjen svima, ne samo onima koji se žele baviti glumom, jer su dramske tehnike i razvojne radionice u kojima mladi sudjeluju korisne na svim poljima života.

pa prošle godine mnogi mladi nastupili u programima Hrvatske samouprave Starog Budima – Bekašmeđera, i kao izvođači i kao voditelji programa.

Također, potpredsjednik organizatorske samouprave Zoltán Szebenyi-Brindza teniski je veteran te je u malim skupinama držao sate tenisa sudionicima. Stoga su u ovom kampu organizatori ujedno voditelji koji prate djecu na brojnim izletima, a isto tako drže i sate. Dan u kampu počinjao je u

koncentracije, vodstva i razgovore bolje upoznali kako bi se na taj način pripremili za timski rad koji se odvijao narednih dana. Već prvoga dana bilo je vremena za plažu, a nakon večere i za večernji obilazak Selca.

Poslovice kaže „U zdravom tijelu zdrav duh“, pa su i u kampu jutro počinjala satima tenisa na kojima su mladi mogli usvojiti nove vještine te razvijati koordinaciju pokreta i kondiciju.

Osim dramskih radionica, koje su uključivale improvizacije, tehnike plesa, pjevanja i rada s tekstem i izradom uloga, ove godine isproban je i rad pred kamerom.

Dok se prošle godine radilo na tekstu iz Belešove knjige „Listanje kupusa“, koji su poslije polaznici i odglumili na jednom od događaja organizatorske samouprave, ove je godine inicijatorica i voditeljica kampa napisala za polaznike jednu filmsku scenu koja se uvijek bavala i na sceni i pred kamerom.

Sljedećih dana, osim svakodnevnih sati tenisa i dramskih radionica, ekipa je bila na šestosatnom izletu brodom. Posjetili su Vrbnik i Sv. Marak.

Jedna večer bila je rezervirana za odlazak na kazališnu predstavu u Krk. Monodrama „Mare“ oduševila je polaznike, a nakon nje vodili su se zanimljivi razgovori. Svatko od polaznika zamijetio je nešto što se možda odnosi na njegov život i okolinu.

Kupanje je jedan dan bilo i u Baškoj, kao i večernji izlazak. Nije izostao ni posjet Novom Vinodolskom, mjestu gdje je pronađen jedan od najvažnijih srednjovjekovnih pravnih dokumenata, Vinodolski zakonik. Ondje ove godine otočić Sv. Marino nisu posjetili plivaču, nego su se do njega odvezli pedalinama.

Kamp je ostvaren uz financijsku potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatske samouprave Starog Budima – Bekašmeđera.

HG

Cilj je kampa to da sudionici povećaju samopouzdanje, postanu hrabriji, ne ustručavaju se izložiti i ostvariti svoje ideje, lakše se prilagođavaju okolini i timskom radu te poboljšaju svoj nastup pred publikom. U današnje su vrijeme dramske tehnike sveprisutne i u poslovnom svijetu te u treninzima komunikacijskih vještina, razvoja menadžera, prezentacijskih vještina i sl. Tako polaznici na zabavan način pospješuju znanje hrvatskog jezika, bolje upoznaju matičnu zemlju, a time jačaju i osjećaj pripadnosti.

Kamp je inicirala i osmislila predsjednica organizatorske samouprave Čarna Kršul Kerekes, koja iza sebe ima dugogodišnje iskustvo predavanja drame svim uzrastima. Pokrenut je s mišlju da su mladi Hrvati u Mađarskoj rijetki gosti hrvatskih događanja te uz želju da im se ponudi nešto zanimljivo i kvalitetno. U kampu ih se želi okupiti kako bi se poslije mogli uključiti kao kreatori i sudionici događanja koja organizira samouprava. Tako su već nakon prvog kam-

sedam sati ujutro, a ponekad završavao u jedanaest sati navečer.

Većina polaznika stigla je iz Budimpešte u ranim popodnevним satima. Nakon ručka prvoga dana održana je dramska radionica na kojoj su se polaznici uz igre povjerenja,

DAN SELA PLAJGORA OKUPIO MJEŠTANE I GOSTE

Tradicijska, hrvatska baština i zajedništvo u malom pograničnom naselju

U organizaciji Mjesne samouprave Plajgora i Hrvatske samouprave Plajgora 1. kolovoza održan je tradicionalni Dan sela. Bila je to prilika za okupljanje mještana, druženje i predstavljanje kulturne baštine toga malog pograničnog naselja koje danas broji stotinjak stanovnika.

Plajgor se nalazi u Željeznoj županiji u neposrednoj blizini Kisega i samo nekoliko stotina metara od austrijske granice. Načelnik Vince Hergović, koji tu dužnost obnaša od 2006. godine i sada je u petom mandatu, i ove je godine sa zadovoljstvom dočekaio brojne goste i sudionike proslave.

Sjećanje na hrvatske korijene

Plajgor ima dugu i zanimljivu povijest. Nakon turskog pohoda 1532. godine selo je opustjelo, a već 1533. kraljevskom ga je darovnicom dobio Nikola Jurišić. Između 1533. i 1544. godine na svoje je posjede doselio Hrvate iz Hrvatske, s područja između Une i Kupe te Jadranskoga mora. Tako je hrvatska zajednica postala važnim dijelom povijesti i identiteta ovoga naselja.

Godine 1910. Plajgor je imao 270 stanovnika, među kojima su većinu činili Hrvati. Nakon Prvog svjetskog rata selo je, prema odredbama Trianonskog mirovnog ugovora, trebalo pripasti Austriji, no sporazumom o razmjeni teritorija ostalo je u sastavu Mađarske.

Posebno teško razdoblje za selo uslijedilo je nakon Drugoga svjetskog rata. Zbog položaja u pograničnom području život je bio otežan, a za ulazak u selo bila je potrebna posebna dozvola. Izoliranost je utjecala i na broj stanovnika.

Nakon demokratskih promjena život se postupno mijenjao. Obnovljene su brojne kuće, izgrađena infrastruktura, ceste i nogo-

stupi, a selo je danas povezano s okolnim naseljima. Ipak, njegova hrvatska prošlost i dalje je važan dio identiteta Plajgora.

Tragovi prošlosti i hrvatske baštine

U selu se nalazi rimokatolička crkva posvećena svetom Martinu Tourskom, barokna kapela Belovich iz 1724. godine te Meršičeva hiža – Mersichova kuća, u kojoj su smješteni galerija i umjetnički centar Koreni sa zavičajnom zbirkom. Posebno mjesto zauzima i spomen-ploča posvećena gradišćanskohrvatskom svećeniku i pjesniku Mati Meršiću Miloradiću postavljena na rodnoj kući njegova oca Ignaca Mersicha.

Upravo je očuvanje sjećanja na ljude i događaje koji su oblikovali život sela bilo jedno od važnih obilježja ovogodišnjeg Dana sela.

Sveta misa i kulturni program

Proslava je počela svetom misom u crkvi svetog Martina koju je služio župnik Ladislav Dömötör uz orguljašku pratnju Balaža Orbána. Nakon mise položeni su vijenci kod spomen-ploče Mati Meršiću Miloradiću, a gostima su potom predstavljeni muzej i galerija u Meršičevoj hiži.

Načelnik Vince Hergović pozdravio je brojne uzvanike, među kojima su bili glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić te parlamentarni zastupnik iz ovoga izbornog okruga Péter Ágh.

Kulturni program okupio je izvođače iz okolnih hrvatskih naselja. Nastupili su Pjevački zbor „Peruška Marija“ iz Hrvatskog Židana, Pjevački zbor „Zviranjak“ iz Prisike, KUD „Čakavci“ iz Hrvatskog Židana te Tamburaški sastav „Bečari“.

Druženje do večernjih sati

Za najmlađe, ali i starije, pripremljene su različite igre i zabavni sadržaji, a dobro raspoloženje dodatno su upotpunili mađioničarski nastup Jonathana Nagya, tetoviranje i drugi sadržaji.

Nakon kulturnog programa nastavilo se zajedničko druženje uz glazbu. Za večernju zabavu pobrinuli su se Bečari, a potom su ples i pjesma potrajali uz glazbu braće Tamás.

Branka Pavić Blažetin · Foto: Péter Ágh (Facebook)

Sjednica županijske hrvatske samouprave u Baji

O rebalansu proračuna i županijskim priredbama

Nakon ljetne stanke 25. kolovoza održana je redovita sjednica Zastupničkog vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Na poziv predsjednika Jose Šibalina županijski vijećnici okupili su se u Kulturnom centru bačkih Hrvata. Na dnevnom redu među ostalim bili su rebalans proračuna županijske samouprave za 2026. godinu, organiziranje i podupiranje Hodočašća bačkih Hrvata u marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici te Županijskoj berbenoj svečanosti u Baškutu. Prije redovite održana je i zatvorena sjednica na kojoj se odlučivalo o dodjeli županijske Nagrade za bačke Hrvate „Ivan Antunović“, a prije toga zasjedao je i Odbor za financije.

Rebalans proračuna bio je potreban prije svega zbog dodatnih prihoda koji su ostvareni u međuvremenu. U prijedlog izmjene proračuna ugrađena je potpora Ureda predsjednika Vlade odnosno Fonda „Gábor Bethlen“ od 600 tisuća forinti za Županijske hrvatske programe za djecu te potpora Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske od 4000 eura (1 429 520 forinti) za programe „Kulturna baština Bunjevaca bez granica“ i „Hrvatske glazbene večeri“. Prema tomu proračun je povećan za ukupno 2 029 520 forinti. Vijeće je bez rasprave jednoglasno usvojilo odluku o rebalansu proračuna s jednakim prihodima i rashodima od 7 927 462 forinte.

Pod točkom Razno bilo je riječi i o nekim aktualnim pitanjima i skorašnjim priredbama. Nakon sjednice vijećnicima se pridružila neolicina predsjednika hrvatskih samouprava i skupštinar Hrvatske državne samouprave, a bilo je riječi i o nadolazećim županijskim priredbama te pripremama za Državni dan Hrvata koji će se ove godine prirediti u Baji.

S. B.

19. Dani obrane grada Kisega

Od 7. do 9. kolovoza održani su 19. Dani obrane grada Kisega, u kojima su svojim doprinosom sudjelovali i Hrvatska samouprava Kisega te kiseški hrvatski zbor, Pjevački zbor „Zora“.

U organizaciji Ureda gradonačelnika grada Kisega i Udruge Kőszegi Ostromnapok stanovništvo je pozvano na svečanost u povodu obljetnice opsade Kisega 1532. godine, koja je održana 30. kolovoza 2026. u vanjskom dvorištu Jurisicseve utvrde. Pozdravni govor održao je gradonačelnik Kisega Béla Báthly, dok je svečani govor održao Ivan Guban, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu. Glazbenu pratnju osigurao je hrvatski Pjevački zbor „Zora“, a u programu su sudjelovali i pripadnici počasne straže 83. bojne teritorijalne obrane MH „Popp Emil“.

Svake se godine 30. kolovoza obilježava oslobođenje Kisega od opsade Turaka 1532. godine. Turci su bezuspješno napadali grad te se nakon 25 dana opsade povukli od gradskih zidina. Grad su branili ljudi koji su govorili mađarski, hrvatski i njemački.

Ivan Guban na svojem je Facebooku napisao: „U Kisegu smo se prisjetili obrane grada iz 1532. godine te odali počast Nikoli Jurišiću i njegovim braniteljima, koji su svojim djelom ostavili važan trag u našoj zajedničkoj povijesti. U obraćanju okupljenima istaknuo sam kako nas njihova hrabrost podsjeća na stoljetnu povezanost Hrvata i Mađara te na međusobno poštovanje i suradnju koji su i danas temelj dobrih odnosa naših dvaju naroda.“

Opsada Kisega jedna je od poznatijih epizoda sukoba Habsburške Monarhije i Osmanskoga Carstva. Godine 1532. malu je utvrdu branio Nikola Jurišić, hrvatski plemić i vojskovođa, s relativno malim brojem branitelja. Unatoč višestruko brojnijoj osmanskoj vojsci predvođenoj sultanom Sulejmanom Veličanstvenim branitelji su uspjeli pružiti snažan otpor i izdržati opsadu. Obrana Kisega tako je postala simbol hrabrosti, ustrajnosti i obrane zajedničkog prostora, a lik Nikole Jurišića ostao je važan dio hrvatske i mađarske povijesne memorije.

I na 19. Opsadnim danima, koje je organizirala Udruga Opsadnih dana u Kisegu, na ulicama i trgovima grada okupile su se kiseške civilne udruge – na bojištu s oružjem ili bez njega, ali uvijek s dobrovoljnim preuzimanjem zadataka.

Sljedeće godine obilježiti će se okrugla obljetnica obrane Kisega, a približavamo se i 500. obljetnici opsade grada 1532. godine.

Tijekom desetljeća ovo je u početku jednodnevno događanje preraslo u trodnevno, a potom, uz programe poput Opsadnog kupa, Dana domovinske obrane i Humanitarne utrke, postalo petodnevna međunarodna manifestacija.

Branka Pavić Blažetin · Foto: Kőszegi Ostromnapok (Facebook)

Mala stranica

IGRE ZA ŠKOLSKO DVORIŠTE

Počela je nova školska godina, no vrijeme nas još podsjeća na ljetne dane i rado boravimo na svježem zraku. Srećom, svaka školska ustanova ima dvorište na kojem se može igrati puno zanimljivih igara. Neke igre možda i sami znate, ali neke ste možda i zaboravili. Kako biste se odmorili od ekrana, računala i knjiga, osvježite se starim veselim igrama za koje ne treba gotovo ništa osim dobre volje. Evo nekoliko ideja.

- ▶ **LOVICE.** Klasična igra u kojoj jedna osoba lovi ostale. Kad nekoga dotakne, ta se osoba mora „zalediti” (stati raširenih nogu i ruku) sve dok je netko od suigrača ne „odledi” prolaskom kroz noge ili dodirom.
- ▶ **KIPOVI.** Jedan igrač okrenut je leđima i viče: „Jedan, dva, tri – kipovil”. Za to vrijeme ostali trče prema njemu. Kad se on okrene, svi se moraju skameniti u pozi u kojoj su se zatekli. Tko se pomaže, vraća se na početak.
- ▶ **SKRIVAČI.** Jedan igrač broji do 20 ili 30 na „spasu” (drvo, zid) dok se ostali skrivaju. Cilj je utrčati natrag na spas prije nego što vas brojač uoči i „zapljusne”.
- ▶ **ŠKOLICA.** Na asfaltu se kredom nacrtaju polja s brojevima (obično od 1 do 10). Igrači bacaju kamenčić na određeni broj i moraju odskakati polja na jednoj ili dvije noge, uzeti kamenčić i vratiti se bez stajanja na crtu.
- ▶ **OGLEDALO.** Kredom se iscrtaju vijugave i komplicirane staze po dvorištu. Djeca moraju hodati ili trčati točno po linijama, što vježba ravnotežu i koordinaciju.

Beta

MALI KVIZ PISMENOSTI

Kako biste napredovali u poznavanju pravopisa, pokušajte riješiti kviz pismenosti! Ako ste u nečemu nesigurni, zatražite pomoć učitelja ili provjerite na internetu.

- 1.) **Koja je od navedenih riječi pravilno napisana?**
a) sreća b) sreča
- 2.) **Dopunite rečenicu:**
„Noću na nebu vidim sjajnu _____.”
a) zvezdu b) zvijezdu c) zvjezdu
- 3.) **Koji je od navedenih oblika pravilno napisan?**
a) smenom b) sa mnom c) samnom
- 4.) **Koji je superlativ pridjeva „lijep” pravilan?**
a) najlijepši b) najljepši c) najlepši
- 5.) **Kako se zove alat za zabijanje čavala?**
a) čekić b) čekić c) čekič
- 6.) **Kako glasi genitiv broja dva za muški i srednji rod?**
a) dvaju b) dviju c) obje
- 7.) **Koja od navedenih riječi nije prijedlog?**
a) bez b) na c) i
- 8.) **Pravilno je...**
a) mlečni proizvod b) mliječni proizvod
c) mlečni proizvod
- 9.) **Je li u hrvatskom standardnom jeziku pravilno pitanje počinjati riječima „Da li...”?**
a) ne b) da
- 10.) **Koja je riječ pravilno napisana?**
a) vjerovatno b) verovatno c) vjerojatno

Pomurska utrka i dan zdravlja

Prekrasna priroda pomorskoga kraja postala je središte sportskog duha, zdravog načina života i prijateljskih susreta. U organizaciji Udruge za gospodarski, ruralni i turistički razvoj „Ruralne vrijednosti“, Udruge za hrvatsko-mađarsku suradnju HOMA te Mjesne samouprave Serdahela 8. kolovoza prvi je put priređena Pomurska utrka i dan zdravlja. Više od sto sudionika utrkivalo se s obiju strana rijeke Mure te nakon toga družilo uz tradicionalnu poslasticu – serdahelsku gibanicu.

Na pomursku utrku stigli su trkači i pješaci iz raznih pomurskih naselja, ali i s druge strane granice, iz Međimurja. Među njima bilo je dosta poznatih lica s raznih pomurskih utrka, npr. s Utrke Zrinski iz Kerestura, a bilo je i onih koji su se prvi put iskušali u raznim daljinama. Glavni dio programa bio je posvećen kretanju i očuvanju zdravlja, a trkači su imali priliku testirati svoju kondiciju na stazama koje su prolazile kraj ribnjaka, prepoznatljivog pejzaža uz Muru te vinograda pomorskoga kraja. Organizatori, koji su se pobrinuli za sigurnost svih sudionika osiguranjem policijske pratnje i okrepe na postajama, bili su vrlo zadovoljni odazivom.

Na startu

Dr. Erika Rac trčala je s članovima obitelji

Sudionike, trkače i šetače pozdravio je dopredsjednik Udruge za gospodarski, ruralni i turistički razvoj „Ruralne vrijednosti“ Zoltan Stricz naglasivši kako je cilj manifestacije promicanje zdravog načina života u skladu s prirodom te sklapanje novih prekograničnih prijateljstava i druženje. Ujedno je zahvalio pomoćnicima, članovima civilne zaštite, Crvenom križu, domaćem stanovništvu, vijećnici Silviji Matola, trkaču Jánosu Vágiju, kuharicama i mnogim dobrovoljcima bez kojih se manifestacija ne bi mogla ostvariti.

Trkači i pješaci krenuli su od mjesne osnovne škole, gdje je održano i zagrijavanje, te su se natjecali u raznim daljinama. Pješaci su stazom od 15 kilometara, a trkači su mogli birati između tri duljine: djeca su trčala dva kilometra, a odrasli pet ili 15 kilometara. Svi sudionici nagrađeni su simboličnim darovima na kojima je logo utrke. Bilo je i tombole, svaki sudionik mogao se natjecati sa svojim rednim brojem. Staza je

vodila preko sela i prema južnim šljunčarama pa do Mure, a zatim se vraćala na murski nasip te vodila na vinograd u „Kamanove gorice“. Poslije su se trkači vraćali do škole, gdje ih je čekalo proglašenje rezultata, ručak i tradicionalne serdahelske gibanice.

Na utrci nije bio važan samo rezultat, nego i poseban doživljaj koji za svakog trkača znači uspjeh – stići u cilj i družiti se s drugim sportašima. Naravno, organizatori su pripremili medalje i pehare za najbolje jer ipak njihov rezultat znači ogroman trud tijekom više godina. Medalje su dobili svi trkači, ali brončane, srebrne i zlatne ipak samo najbolji.

Učiteljica u miru dr. Erika Rac među hrvatskom zajednicom, pa i šire, poznata je trkačica na duge staze, a utrku nije željela propustiti ni ovaj put. Čak je povela i članove svoje obitelji. „Meni trčanje daje snagu u svemu i mislim da bez njega ne mogu postojati. Navikla sam od

Kušanje gibanice

malena i, kad sam odrasla, već sam svjesno trčala jer sam osjećala da se od toga bolje osjećam. Dok sam radila, i u školi sam to prenosila i djeci i radujem se da ima nekoliko mojih učenika koji također trče. Ponosna sam na to da i moja djeca, a i unuci trče. Danas su ovdje, što mi je posebno drago. Zbog toga će mi biti još veći užitek trčati“, rekla je trkačica Erika te dodala da se nada susretu i na Utrci Zrinski u Keresturu posljednjeg vikenda u rujnu.

Organizatori su istaknuli da je odaziv na manifestaciju nadmašio sva očekivanja. Na utrci su podjednako sudjelovali rekreativci svih generacija, od najmlađih do iskusnih trkača iz Hrvatske i Mađarske, pa je pala odluka da će i iduće godine organizirati utrku.

Nakon što su natjecatelji uspješno svladali sportske izazove, sudionici i brojni posjetitelji preselili su se na gastrotrg, gdje ih je dočekala zaslužena nagrada. U sklopu popratnog programa održan je i tradicionalni Festival gibanice. Svi okupljeni imali su jedinstvenu priliku kušati izvornu serdahelsku gibanicu – slasticu pripremljenu prema strogo čuvanim receptima tamošnjih domaćica. Miris svježeg pečenog tijesta, sira, maka i oraha privukao je brojne gurmane, a veselo druženje i zabavni program uz glazbu potrajali su do kasnih sati.

Beta

Interreg
Hungary – Croatia

Co-funded by
the European Union

Jezik prez granic – mladi Hrvati ponovno povezani na Braču

U Pučišćima na otoku Braču i ove je godine održan međunarodni seminar Jezik prez granic koji još od 2021. godine okuplja mlade pripadnike hrvatske manjine iz različitih europskih zemalja. Seminar organizira Hrvatski akademski klub uz potporu programa Erasmus+ Europske unije, a njegov je glavni cilj povezivanje mladih te rad na hrvatskom jeziku uz različite oblike učenja i zajedničkih aktivnosti. Ovogodišnji seminar održan je od 8. do 16. kolovoza.

Seminar je ove godine okupio ukupno četrdeset sudionika i organizatora. Na Brač su stigli mladi iz cijeloga Gradišća te iz Slovačke, Austrije i Mađarske, a među sudionicima bili su i mladi iz Hrvatske i Češke. Među sudionicima iz Mađarske bili su Dusan Pikner, David Timár, Dóra Szinger, Iván Vujčić, Kata Kumánovich, Márk Garger, Máté Berzlánovich, Róza Luxl, Sára Luxl i Titusz Kornfeind. Raznolikost sudionika dala je posebnu dinamiku programu i omogućila razmjenu iskustava iz različitih sredina.

Tijekom tjedna sudionici su prijevodne sudjelovali na jezičnim seminarima, a poslijepodne bile su organizirane različite radionice. Sadržaj radionica svake se godine prilagođava interesima sudionika, a ovoga puta bile su posebno zastupljene teme povezane s jezičnom raznolikošću i glazbom. Na glazbenoj radionici sudionici su pjevali i upoznivali narodne pjesme iz različitih dijelova Hrvatske, što je programu dalo dodatnu živost.

Program je bio ispunjen i različitim večernjim aktivnostima. Sudionici su se uz pub kviz, exchange market i druge zajedničke programe družili, predstavljali svoje krajeve i organizacije te razgovarali o svakodnevnom životu u svojim sredinama. Osim organiziranog dijela bilo je vremena i za kupanje te slobodne aktivnosti u Pučišćima.

Jedan od posebnih dijelova programa bio je zajednički izlet. Sudionici su posjetili Muzej maslinova ulja na Braču, gdje su se upoznali s tradicijom uzgoja maslina i proizvodnje ulja, a zatim i Muzej otoka Brača, koji prikazuje povijest i kulturnu baštinu otoka.

Seminar je i ove godine pokazao koliko su ovakvi susreti važni za mlade iz različitih sredina. Kako ističe jedna od glavnih organizatorica Vera Buranits, posebno su joj vrijedni trenutci zajedničkog boravka mimo formalnih aktivnosti kad se sudionici spontano druže i provode vrijeme zajedno.

Važan dio iskustva čine i putovanja autobusom tijekom kojih se pjeva, svira i razgovara, što dodatno doprinosi opuštenoj atmosferi cijelog programa.

Ovogodišnje izdanje seminara još je jednom potvrdilo njegovu važnost kao mjesta susreta, učenja i zajedničkog provođenja vremena mladih gradišćanskih Hrvata i njihovih vršnjaka iz drugih zemalja.

Andraš Kovač

Maturanti HOŠIG-a na maturalnom izletu u Dubrovniku

Maturalni izleti jedan su od važnih događaja u učeničkim životima. Vjerujem kako je to bilo i bit će tako i kod maturanata naših dviju hrvatskih gimnazija u Mađarskoj, HOŠIG-a i Krleže.

Tako preko Facebooka Učeničkog doma Dubrovnik doznajemo kako su bili domaćini HOŠIG-ovim maturantima i profesoricama na njihovu maturalcu u Dubrovniku od 24. do 28. kolovoza.

Čitamo: „I ove su nas godine posjetili naši dragi prijatelji iz Budimpešte. Vrijeme je brzo proletjelo u druženju, šetnji, kupanju...”

U pratnji naših odgajateljica obišli su znamenitosti Dubrovnika. S odgajateljicom Mirnom žičarom su se odvezli na Srđ, uživali u prekrasnom pogledu na Grad i posjetili Muzej Domovinskog rata. Odgajateljica Marijana provela ih je starom gradskom jezgrom uz stručno vođenje.

Na Lokrumu su s odgajateljicom Ninom uživali bez mobitela, igrajući zanimljiv kviz-izazov u tri grupe s osam pitanja, a nakon svega osvježanje su našli u moru.

Od srca zahvaljujemo Muzeju Domovinskog rata, JU-u Lokrum i Excelsa nekretninama na pomoći da posjet bude što zanimljiviji i sadržajniji. Dragi naši prijatelji, čekamo vas i dogodine!”

Branka Pavić Blažetin

Foto: Učenički dom Dubrovnik (Facebook)

Odlikovan Csaba Demcsák

Predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović odlikovao je odlazećeg mađarskog veleposlanika u Republici Hrvatskoj Csabu Demcsáka Redom kneza Branimira s ogrlicom.

Odlazeći mađarski veleposlanik u Zagrebu primio je visoko hrvatsko državno odlikovanje. Na kraju svoje diplomatske službe u Hrvatskoj Csaba Demcsák primio je od hrvatskog predsjednika Zorana Milanovića odlikovanje Red kneza Branimira s ogrlicom, koje Republika Hrvatska dodjeljuje za osobite zasluge u razvoju međunarodnih odnosa.

Odlikovanje je dostojan završetak višegodišnjeg diplomatskog rada tijekom kojeg je Csaba Demcsák predano radio na jačanju mađarsko-hrvatskih odnosa. Tijekom njegova veleposlaničkog mandata ostvareni su brojni oblici gospodarske, kulturne i manjinskopoliitičke suradnje, dok su se dijalog i partnerstvo između dviju zemalja dodatno produbili. Njegov rad tijekom cijelog mandata obilježavali su međusobno poštovanje, suradnja i predanost zajedničkim vrijednostima.

Red kneza Branimira s ogrlicom jedno je od najvažnijih državnih odlikovanja Republike Hrvatske. Utemeljeno je 1995. godine, a dodjeljuje se državnim dužnosnicima, diplomatima i predstavnicima međunarodnih organizacija koji su ostvarili osobite zasluge u jačanju međunarodnog ugleda Hrvatske te razvoju odnosa zemlje s drugim državama.

Hglasnik

DAN GRADA KOMLÓA

Prvi vikend rujna u znaku je Dana rudara u Komlóu i Dana grada. Tako je bilo i ove godine. Trodnevni program, od 4. do 6. rujna, bio je prilagođen svim uzrastima te je ponudio brojne sadržaje.

U Komlóu djeluje hrvatska samouprava, a grad prijatelj Komlóa je i hrvatski grad Valpovo, čija je delegacija sudjelovala u programu. Svečana sjednica Gradskog vijeća održana je u znaku 75 godina otkako Komló nosi naslov grada. Gradonačelnik je Komlóa József Polics, šokački Hrvat iz Katolja.

Nekadašnji rudarski grad danas traži nove putove razvoja, ali istodobno s ponosom čuva svoju rudarsku prošlost. To je potvrđeno i nastupom više od 200 glazbenika na puhačkim instrumentima koji su zajedno izveli Rudarsku himnu.

Izaslanstva Valpova, Neckartenzlingena, Éragnya i Beregszásza stigla su u Komló u povodu Dana rudara i Dana grada, a među ostalim sudjelovala su i u komemoraciji te položila vijence kod Spomenika rudarima.

Svečanost Dana rudara bila je bogata sadržajima. Kao što nalaže tradicija, komemoracija je počela svečanim polaganjem vijenaca u Rudarskom parku kod Spomenika rudarima. Nakon komemorativnog govora gradonačelnika predstavnici državnih organizacija i lokalnih ustanova položili su vijence odajući počast svima koji su radili duboko pod zemljom, ali i onima koji su tijekom svojega rada izgubili život. U komemorativnom programu sudjelovao je Općinski rudarski puhački orkestar iz Máze. Program se nastavio u Kazališnoj i koncertnoj dvorani Tótha Ferenc, gdje su održani svečani govori i kulturni program, a uručena su i ministarska te strukovna priznanja. *Branka Pavić Blažetin*